

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet” közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szent-Miklós-utca 791. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

A ref. főtanoda könyvnyomdája, hova az előfizetési pénzek és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

A hirdetési díjak előre fizetendők.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben Haasensteint és Vogler (Nen-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész lven.

ELOFIZETÉSI ÁR:

Félévre 3 frt.

Negyedévre 1 „ 50 kr.

M.-Vásárhely, 1875. aug. 4-én.

E hó első napján életbe lépett a közjegyzői intézmény. Fizetni kell most a népnek némely olyan hivatalos eljárásokért is, mit az előtt ingyen teljesítettek.

Új adó, mondják az ultrák, s csak azért van, hogy az államcassákat megtöltsék, mert a bélyegkötelezettség tételei szaporodtak.

Igaz, de egyet felednek a demagogok, azt t. i.: hogy örökös sark igazságnak marad: egyik kéz mossa a másikat.

Az állam vesz, hogy adjon és a mit bélyegeken és illetékeken fokozottan bevesz, azt az igazságszolgáltatás biztonságában és gyorsaságában ezerszerre visszafizeti.

Vegyük e tételt a gyakorlati oldalánál fogva.

Köztudat, hogy az adónak a pótlékokkal együtti emelkedése ma annyira meghaladja a kezdetben kimutatott tőke aránylagos kamatját, miszerint, ha a tőke helyett állott volna, e néhány év elégséges leende vala az egész tőke fölemésztésére, és mégis nem csak megvan a tőke, hanem, mi több, súlyosabb adófölemeléseket is megbír; azaz: kétszer, sőt háromannyiszor fokozódott az adókiivetés és mégis ezt is megbírjuk.

Mi magyarázná meg e látszólagos különbséget, ha az adóképeség legalább párhúzámba nem emelkedett volna az adóemeléssel.

Hiszen akkor össze kellett volna roskadni az államnak, mint tönkre jutnak az irrationabilis gazdák, kik többet költenek jövedelmüknél és a tőkéhez nyulnak.

Hanem épen azon jelenség, hogy az ország megbirja az adóterheket, bizonyítja, hogy az államnak is van része az adóképeség fokozásában.

Hogy milyen mértékben elfogadható e következtetés az állam különböző intézményeinél, az nem lehet célja e soroknak, hanem áttérve a közjegyzői intézményre igenis szándékunk bizonyítani, hogy az állam azon szabatos, meghatározott és mérsékelt díjakkal, melyeket a közjegyzői felvételek, kiadványok és tanusítványokra kiszabott és a bíróságok terheinek sok tekintetbeni könnyítése által többszörösen kárpótolta az igazságot és jogbiztonságot kereső polgárságot.

Nincs ma a continensnek egy országa is, mely az újabb kor fejlettebb üzletei folytán ne érezné a tőkeemelkedést, és csak azon országok súlyednek, melyek helyes arányok megállapítása által nem képesek a haladó korszellemmel lépést tartani.

A népesség szaporodik, a mivelődés gyarapodik, az igények finomulnak s ennél fogva a természetben feltalálható tényezők az emberiség zsoldájába kerülven fejlettebb alakot nyernek.

Az imigy termelt gyümölcsök felkeresik a kelendőség helyeit s ennek következtében a ter-

mészeti kincseknek szaporodása miatt az azokat képviselő jelvényeket is szaporítani kellett.

Régen, midőn még csak a csere divott és később, midőn csak az ércpénz használtatott, akkor nem terjedhetett el úgy a vagyonosodás mint ma, a midőn az érték ezer meg ezer mozganatai ugyanannyi jelvénynyel képviseltetnek.

Az érték képviselésének különfelesége szerint tehát, föl kellett találni azon polgárisult világnak, a mely egy egész özőnét az értékjelvényeknek elfogadta ama biztonsági eszközöket is, a melyek az összeköttetéseknek veszélytelenségét, a kötelezettségeknél gyors legomolyítását és így a legdrágább kincseknek: az időnek, hasznos megtakarítását képesek voltak meghonosítani.

Egyike ezen eszközöknek a közjegyzői intézmény.

Akarmelyik ágát vegyük a közjegyzői intézmény teendőinek, mindenhol meg fogunk győződni fölöle, hogy a polgárisult világ létfeltételül tekintendő egy olyan iroda, valamely olyan tekintély, hol mindig kész szolgálatra számíthatunk és melybe veszélytelenül megbízhatunk.

Az a sem vagyonnal, sem ranggal, sem semminemű járulékaival az emberiséghez tapodó minősítéseknek nem állandósítható nagy szó: „közhitel,” a közjegyző személyével annyira összeforva adatott át a törvényhozás által a közönségnek, hogy a csekély díj, mit érte szabályozott mennyiségben fizetnünk kell, nem is számít, azon nyugalmas helyzetért, melyet érezünk, ha a közjegyző pecsétes levelét kikaptuk.

Nem fordulhat elő kétes kérdés vagyonunk jövője felett, mit meg ne tudnánk oldani, ha maga idejében folyamodunk a közjegyzőhöz, mert az ő kezén van mindazon elővigyázati rendszabályok tárházának kulcsa, melyekkel magunkat mindennemű összeköttetéseink közepette károsodástól óvni óhajtanók.

A közjegyzői közbenjárás nem lehet késedelmes, mert ha a gyakorlat túlterhelhetést mutatna, minden késedelem nélkül szaporíthatnák száma a közjegyzőknek; nem lehet hanyag, vagy rossz, mert a felelősség nagyobb, mint minden hivatal; nem lehet megbízhatatlan, mert az elmozdító nyomban követi a törvénysértést; és nem lehet káros, mert a közjegyző tetemes oadéka mentesíti a károsultat.

Ha tehát a közönség egy olyan közeget talál a közjegyzőben, ki kívánalmainak teljesen megfelelő; ugyan ki lenne oly merész azt mondani, hogy terhére esnék e szolgálatot díjaznia; hisz az előtt, ha díjtalanul jutott valamihez, számtalanszor megesett, hogy a hiányos munka miatt nem volt köszönet benne, s a mikor észrevette a közegek tévedését, már teljes lehetetlen volt orvoslást nyernie.

A midőn tehát a közjegyzői intézmény felkarolását ajánljuk a közönségnek, egyszersmind

figyelmeztetjük, hogy mind a közjegyzői, mind a nemsokára életbe lépendő kereskedelmi törvény oly rendszabályokat tartalmaz, melynélfogva bizonyos ügyletek különbeni érvénytelenítésük terhe mellett egyenesen a közjegyzőkhez vannak utalva s jó lesz idejekorán rendbe hozni azokat.

Miután mind a közjegyzői, mind a kereskedelmi törvényt részletezve ismertettük, további részletekre nézve azon lapjaink számaira utalunk.

— A bíróságok reductiójára vonatkozó miniszteri rendelet a hivatalos lap mult vasárnapi számában jelent meg. E szerint Magyarország- és Erdélyben összesen 21 törvényszék szűnik meg, melyek közül a következő hét, u. m.: abrudbányai, fogarasi, gyergyó-szt. miklósi, hátszegi, naszói, sepsi-szt. györgyi és szamosújvári Erdélyre esik. Ezen rendelet f. évi október hó 1-én lép életbe.

— A büntető törvénykönyv javaslatát, melyet szerzője Csemegi államtitkár ur különösen a szomszéd Ausztriában időközben Glazer miniszter által benyújtott hasonló javaslatra, e fölött keletkezett jeles kritikákra, újra átnézett és a részletes indokolással is kiegészített, az igazságügyminiszter hír szerint egy enquete elé szándékozik terjeszteni, mely üléseit augusztus 2-án kezdené meg.

— A kereskedelmi és vámszerződés ügyében a magyar kereskedelmi miniszter kezdeményezésére közelebb két rendbeli bizottsági tárgyalás fog tartatni. A miniszter az általa összehívandó enquete-gyűlésekben az egyes cikkekre az illető iparosok véleményeit fogja meghallgatni s e gyűléseket nagyobb körű bizottsági tárgyalások fogják követni, melyekben mezőgazdák, iparosok, kereskedők, orsz. képviselők stb. vesznek részt. E tárgyalások augusztus és szeptember hónapok folyamában fognak megtartatni.

Szépművészetek hazánkban.

I. Festészet.

(Folytatás.)

A műizlés emelése és általánosítása a festészet és különösen a photographia előhaladása folytán a vidéki társulatok által tökéletesülhetne.

Ma a dialytikai nagyító photographiai szerkezetek s a photoxilographia feltalálása következtében nem nagy költséggel megszerezhetnék az állandó vidéki tárlatok a hazai festészet remekeit, és több szorgalommal ügyén a rendes tanodákban a rajz és festészet tudományát, fogókonyabbá tétethetnék az ifjúság elméje e szépművészet iránt.

Hanem, térjünk el ezen ábrándoktól, bizzuk az időre, majd az meg fogja érlelni a gyümölcsöket e téren is, mint a hogy lassan-lassan kifejlődtek azok más szakmákban is; ezélünk e sorokban némi képét adni a magyar festészetnek hazánkban és a külföldön, összehasonlítva a külföldi iskolák haladásával.

A tavaszi akadémiai kiállításon találkoztunk Ottóval „Bacchus diadalünnepében.”

E kép nagy gyakorlottságot és szorgalmat árul el. Bacchus aranyozott diadalkocsin ül és a bőség-szarvából szőlőfürtöket ereget szét; mellette hófehérben Ceres ül, ugrándozó oroszlánok vonják a szekeret s apró angyalok vannak körülöttük, felettük a repülő Amor,

a diadalkoosi körül három nő, ki a szerelmet, mámort és érzékiséget ábrázolja.

Azután Brodszky Sándor „Balatoni tájképeivel,” sokan Ligetét előbbre becsülik; de mi Brodszkyt nem csak a hegyes és sziklás tájfestésben, hanem a balatonvidéki nyugodt és csendes tájakban is kitűnő művésznek tartjuk és sajnáljuk, hogy ama gyönyörű költemény a „Balaton tündérééről:” Sió-ról még nem talált amatőrt arra, hogy néhány képben megörökíttessék.

Ott találtuk Mészoly Géza „Nádassát” kitűnő érzékkel ecsetelve.

Munkácsi Mihály „Eltévedt gyermeke az erdőben,” a midőn a kis vándor nagy fák között zavartan emeli kezét szeméhez, mintha jobban látni akarna s másik kezével keresi a kivezető fonalat a labirintból; kitűnő képe a hirhedt mester dicsőségére válik.

Than Mór és Pozsa „Deák Ferenczei” jeles festvények.

Keleti Gusztáv erdőrészelete művészileg van kidolgozva.

„A legelő és gulya,” Lóttól, kivitelben és fogalmazásban jeles, a napsugarai csaknem érintik az állatok és egy-egy megtört sugár a fa mögött bujkálóra esik.

Aggházi Gyula „Elbeszélő bakája”-ban oly pompásan csoportoz, hogy eszünkbe juttatja Hári Jánost.

Vastag György „Pipázó cigány leánya” igen erős színezetű; de a fő, valamint egy másik festményén, „Tanulmány-fej,” a szemek nagy gonddal alakítottak.

Nagy jövőt ígér Bruck Lajos festményeiben; alig 24 éves és Párisban már műterme van. „A konyhában” című festménye is elég érdekes kompozitio. Egy paraszt leány tégláz, előtte a macska, a lábánál mellette a leány nézésébe elmerülő paraszt legény, ki különösen pompásan van találva; de a „Rembrant „Szent családja” másolata ennél kitűnőbb mű.

Molnár Józseftől különféle genre-képek voltak kiállítva: a „Fürdő nők,” „Váli tájrészlet” — igen jeles darabok.

Litzenmayer képe „Erzsébet királyné aláírja Stuart Mária ítéletét,” különös benyomást tesz a királynő arcán látható titkos öröm kifejezése által. Romkó tájképei közletről jó benyomást tesznek azon eredetiség miatt, mely bennök kitünik. — Székely „Tánczosnője” jeles. Greguss János a „Bujkálók” és „Kaszálók” című műveivel sok dicsőretet aratott.

Mielőtt a budapesti kiállítást elhagynók és néhányat művészeink közül a párisi kiállításra is elkísérnénk, sőt ott másokat is fölkeresendők, kiket itt még nem nevezünk, említést teszünk Schrecker Ignác udvari photograph egy igen nevezetes művéről „Magyar hölgykoszoru” címén, mely évenként megjelen és Budapest

főrangu köreiben megjelenő szépségeit hazánknak, ismer-teti. Hogy a felvitel lehetővé tétessék, rendszeren játékony ezélu előadás, vagy tánczvigalom rendeztetik és így válogatott és a lehető legsikerültebb eredeti képek jutnak a világba.

Van is ennek kelete, mint hajdan ama műizlésű szász király szépségek gyűjteményének, melynek másolatai ezer meg ezer példányban terjedtek el a világban.

E magyar hölgykoszort a legművészebb aquarell kiadásban majdnem mindegyik európai souverain megszerezte magának, birja azt a német császár, a württembergi király, a hollandi király és Schrecker — több rendjelekkel kitüntetve az uralkodó királyi ház minden tagját már festette.

Elhagyván az idénre a pesti kiállítást, áttesszük szemléinket a párisi műcsarnokokba és felhasználva Keszler József szépművészeti leveleit, leírását igyekezzünk adni a magyar festészetnek az új Babylonban fogadtatásáról, illetőleg rangsorozatáról.

Azt mondja Keszler a francia képző-művészetről irt cikkének bevezetéseül, hogy a mióta a mivelődési történet, mint önálló tudomány a tudományok egyetemes körében azon magas polczra emeltetett, mely méltán megilleti, azon, mondhatni encyclopedicus módot, mely szerint eme tudomány anyagát tárgyalja, mind az írók, mind az olvasók megkedvelték. Megszoktak mindent a mi az emberi nem szellemi tulajdonainak fejlődésére vonatkozik, a szerves összefüggés szempontjából tekintet alá venni. Azaz: mai nap valaminek becsé a civilizáció egész árfolyam jegyzékének figyelembe vételével és az összes értékek egymáshoz való viszonyítása pontos kipuhatólásával történik.

És ebben mi igazat adunk, mert ma oly könnyen hasonlíthatók össze az értékek, hogy nem lehet féltünk magunkat a csalódástól; a művészet világa egy nyitott világ bazár s tüzes sárkányok röpitik a versenytárgyakat együvé, mikor s a honnan tetszik.

(Folytatása következik.)

Szász-Régen, 1875. július 30-án.

Tekintetes szerkesztő ur!

A Tordamegye felső vidéke havassaiban sátrat vert rablóbanda, ezen vidéket és az ezt utazó közönséget mind nagyobb és nagyobb rémületbe kezdi ejteni.

A különböző lapok által a szász-régen, ó-toplicza és borszéki utvonala vonatkozólag, eddigelő közölt hírek közül egyedül a bisztrai (Déda községéhez kebelezte) Csernátóni kirabolatását tartván bizonyosnak, már a Borszékét látogató fürdő-vendégek érdekében is tulzóttnak tartottuk a sok rémhír közlését, most azonban épen azok érdekében

és a fennirt útvonalnak illetékes helyről, lehetőleg leandó biztosítása czéljából engedje meg a szerkesztő ur, hogy becses lapja t. olvasóival közölhessük a legújabb, hiteles forrásból merített eseményeket.

Egy tegnap ide érkezett távirati tudósítás szerint, Mikó Mihály Gyergyószék főtisztjét, folyó hó 28-án a borszéki utvonalon: a „Közrezen,” a legmagasabb kaptatón, kilencz rabló megtámadta; és csak lóvai gyorsaságának köszönhetette megszabadulását. Ugyanezen napon Ditróban Kopasz kereskedőt kirabolták.*) Egy mai távirat szerint pedig arról értesülünk, hogy a Mikót megtámadott kilencz rablók egyike tegnap megsebesítettén, elfogatott és Borszékbe szállítattott.

Érdekes lenne mindezen események részletesebb leírását adni, a táviratok azonban csak ennyire terjeszkedvén, mi is csak azok közlésére szorítkozunk és csak azon nézetünknek adunk kifejezést, miszerint, a dolog már nagyon is komolyá kezd válni; és hogy a közlekedési biztonság gyors helyreállítása csak újabb gyors intézkedések és nagyobb mérvű anyagi áldozatok meghozása árán lehetséges.

Hitelt adható forrásból közölhetjük még, miszerint Görgény-Szt.-Imrén is a napokban több gyanus és nem közönséges öltözékű egyén mutatkozott, kik körülményesen kérdezősködtek azon helyiség felől, a melyben a m. kincstár erdőszeti hivatalának pénztára elhelyezve van, valamint az egyes lakosok anyagi tehetsége és azon napok felől, a melyeken a kincstári erdőszők és hivatalnokok a dolgozók kifizetése végett, pénzzel ellátva, a helységből el szoktak távozni. Az erdőhivatal a megtörtént esetet, a mint értesültünk, nem vette egész hidegvérrel és hisszük, hogy a szükséges lépéseket a bekövetkezhető eshetőségek elhárítása czéljából már meg is tette.

Ezen újabban előfordult esetek után nem csodálkozhatni, ha ezek a vidéket és különösen az ezen vonalokon utazó közönséget rémületbe ejtik, s különösen nem azon, ha a Borszéken mulató fürdőközönség a szász-régen-borszéki utvonalon levő mostani élet és vagyonbiztonság körüli intézkedések mellett aggodva gondol a hazatérésre.

Nézetünk szerint már oda fejlődött a dolog, hogy ezen és a gyergyói utvonálnak a szükséges átonaság és közbiztonsági közegekkel benépesítése, illetőleg azoknak szaporítása, elkerülhetetlen szükségessé vált.

Ha alapos hírek birtokában leszünk, nem mulasztandjuk el alkalmilag ezen kellemetlen tárgyra még vizsgatérni.

R...W.

*) Egy később jött tudósítás szerint, Kopacz nevű kereskedő kirabolatása nem Ditróban, hanem a borszéki tetőn, az ugynevezett „Közrezen” történt, egyidejűleg a Mikó főkirálybíró ur megtámadtatásával.

Szerk.

TÁRCZA.

Rienzi.

Negyven éve, hogy Bulwer hasonczimű regénye egész Európában szenzációt keltett. Az ifju Wagner is lelkesedett a szép művön. Tetterő és dicsvágy már akkor is lakozott a most világhírű reformátor keblében; de a zenedráma eszméje még nem, vagy csak csirájában fogamzott volt meg agyában. Mint karnagy kereste kenyerét, fantáziája ezért szaturálva volt az operadallamok legióival; folyton az orcheszterrel s a szinpaddal lévén dolga, a kettő hatásait bő alkalma kínálkozott kiismerni. Az a sok hűbő Spontini operáiban, a finom raffinement Meyerbeeréiben, a tömeges effektek, szemkápráztató jelenetek, csattanós fölvonásvégek elkábitották fiatal kedélyvilágát. Hasonló művet akart ő is létrehozni, s midőn Rienzi megírásához fogott, aligha más cél lebegett előtte, mint hogy zenéljen, mert zenélnie kellett, és hogy műve feltűnést okozzon, hasson, neki dicsőséget szerezzen s a továbbbrahaladást anyagi eredményével lehetővé tegyen, Hisz zenei kifejezésének ereje sem vala még az önállóságig, az anyag fölötti teljes rendelkezhetőség kifejtve: a minden áldott nap hallott eszmék annyira befészkeltek magokat amugy is fogékony képzelmébe, hogy saját alkotásai-ba is minden untalan belelopódnak, s a kárörvendő kritikusk egyre sokat jelentő mosolylyal kezeit dörzsölgeti, és szemhunyoritva hol a „Büvös vadász,” t, hol az „Erlkönig”-et, hol a „Prófétá”-t idézi. Bizonyos fiatalos könnyelműséggel, a kezdőhöz illő nonchalance-szel rögtönözvén munkáját, a későbbi mester nem egy közhelyet engedett belecsuszni, mert hisz a genialis zenész lelkesedése teremteni, hallatni akar, ő nem várhat; még nincs hírve, mely időt engedne higgadt önbírálatra. Még most nem

válogat az agyába tóduló eszmék közt, Innem van, hogy Meyerbeer irányát ismerjük föl e műben, de nélkülözük annak finom, gondos detail-munkáját, s így Rienzi messze elmarad Robert s a Hugenották mögött. Ha egyoldaluan, a körülményeket nem tekintve hasonlítjuk össze e műveket, igazat kell adnunk Schmidt Juliannak, ki Rienziről úgy nyilatkozik, hogy írója Meyerbeer vezérirányait a magáéinak ismérté el, de nem volt érvényreemelésökhöz elég szellemi tőkéje. Igazság szerint azonban nem vonhatunk párhuzamot e művek közt, mert midőn a Hugenották Párist s utána az egész világot meghódították, költőjének vagy egy tuezat operája bukott volt már meg, s mig Wagner szinte öntudatlanul és részben a gyors munka következtében irt silány zenét, addig Meyerbeer tudva, akarva választotta a silányságot, mely a torok virtuóztatása vagy más külső eszköz által arra volt hivatva, hogy a t. cz. közönséget apathiájából felrázza s tapsra lelkesítse. Wagnernél még a trivialitás is a művészi ösztönnek, habár hibás kifolyománya, Meyerbeer ellenben az érzékek csiklandozását tűzte ki főczélul: a zene nála nem a lelkesedés művészete, hanem ezer fortélylyal rendelkező mesterség.

Legyünk őszinték: Rienzi, bár vannak szép részletei, nem mestermű. Hol itt a zenei nyelv, mely pl. a meszterdalnokokban megérteti velünk a jelenetet, ha a dalszöveget nem kísérik is figyelemmel? Hol az a gyönyörű zenefestés, mely örülnünk késztet, midőn a várva várt erénymentő Lohetrin személyében megjelenik, mely a Hollandi kétségbeesését saját keblünkben látszik átültetni? Czifra, olaszos áriák, melyekből csak az édes olasz dallamosság hibázik, hogy a németek által mészáros zenének csufolt Trovatoreban helyt állhasson; a kelletnél is nagyobb láрма, ritkán egy kis szellemes instrumentatio; száraz, unalmas recitativék. Csupán a karok, az összesek, a zenekari részletek méltók a Niebelungok szerzőjéhez.

De térjünk át magára az operára,

A nyitány földallamokból Wéber módjára összerakott csinos mozaik-kép, benső egység nélkül, melyből egy pompásan hangszerezelt imaszerű dallam, mint kellemes nyugpont, különösen kiválik.

Igen élénken, leányrablással kezdődik az első felvonás. Irént, Rienzi hűgát, a kéjsovár Colonna főnemes kiragadja az utcára, hol ellensége: Orsini és társai a szép zsákmánytól meg akarják őt fosztani. Az utcai harcban, melyben a nép is két pártra oszolva részt vesz, győztes marad; egy harmadik, Colonna fia: Adrián, ki a fölzsabadított leányt rég szereti. A zajra Rienzi is közeledik, ki a szabadság kivására czélzó szándokát Adriánnal közölvén, hű szövetséges társat nyer a fiatal főnemesben. Szabadságdalt zengnek, melynek népszerű dallama azonban erre is, arra is emlékeztet. Azután fényes kép tárul elénk. A lateráni templom előtt, melynek tárt ajtóit mögül az orgona méltóságos akkordjai zengnek felénk, sűrű népcsoportok térdre hullva hálát mondanak a Teremtőnek a valahára visszatért béke áldásáért, a vérontás nélkül végre kivivott szabadságért, melyet az elnyomott népnek Rienzi szerzett vissza.

A békehírnököket fogadja a második felvonásban Rienzi és nyugalomra inti a népet, a törvény tiszteltetés tartására a főnemeseket. Pedig ezek már is a békeeskü megszegésén törik a fejüket és Colonna a szabadsághős meggyilkolására vállalkozik. Ismét fényes gyülekezett látunk. A külsországi követek jelennek meg Rienzi előtt, a megbízo kormányok nevében üdvözlendők őt. Adrián bensejében heves harcot folytat a gyermeki szeretet a honfiúi köteleességgel; végre értesíti Rienzit, hogy veszély fenyegeti életét és Colonna kísérlete meg is hiúsul. Kimondják a fejevetsítés ítéletét, de Rienzi a fiu kérelmére megkegyelmez az apának, ki dühvel mondja el másodszer a hűségeskü.

Jogi szemle.

A perujításnak hiánya és ezen perorvoslatnak mikénti rendezése.

Egy eset adta elő magát, mely által, véleményem szerint, a perujítási szabályoknak egy újabb hiánya fedeztetett fel.

Ugyanis újabb időkben bizonyos házassági szerződés keletkezett a nő s férj közt, s az utóbbi kötelezte magát az esetre, hogy ha együtt nem maradhatnának, nejének 200 frtot kifizetni.

Ez eset 3 év lefolyta alatt előállt és a nő férjének hiányos képviselete folytán kieszközölte a szentszéknél az ideigl. elválást azzal, hogy a határozatban kimondott, miszerint az elválásnak oka a férj.

Most a nő férje ellen három reudbeli keresetet indított. A házassági szerződés alapján, az általa választott k...i törvszék előtt, kérvén, hogy férje a kikötött 200 ftban elmarasztaltassék. A két másik keresetet megindította az illetékes b...i törvszék előtt és az elsőben kérte hozományának kiadását, a másodikban pedig, a szent széki határozatot alapul vevén, kereste az élethosszaiglanit eltartást.

Az utóbbi kereset tárgyalásánál alperes férj képviselője, nem tudván a házassági szerződés és a k. i. törvszék előtti perfolyam létéről, hiába igyekezett a jogérvényes sztszéki határozatot kifogásolni s megdönteni és csak a viszonzásban hozta elő, miszerint ez irányban két külön keresettel s külön bíróság előtt megtámadtatott, mit felperesnő végiratában határozottan tagadott s alperes hosszabb idő alatt nem lévén képes az arra vonatkozó okmányt megszerezni felperesnő sürgetésére, kénytelen volt ellenirátát beterjeszteni és azután mindent felhasználott, hogy az érintett bizonyítási okmányt még az igazolási idő alatt megkaphassa; de a 15 nap is lefolyt és csak néhány nappal később jutván az okmány birtokába, sietett perujítással élni és sürgetéseire legrövidebb idő alatt az ujtási kereset le is tárgyalatott.

Jelenleg tehát az ügy így áll. Az alapperben, alperes állítása, felperesnő határozott tagadása ellenében bebizonyítva nem lévén, az alperes elmarasztalendő lenne; ellenben az ujtott perben alperes bebizonyította, hogy felperesnő által ugyancsak egy ügyben két külön keresettel megtámadtatott.

Most, miután a perrdt 315. §. c) pontja világosan azt rendeli, hogy a „pervesztes fél“ új bizonyítékokat hozhat fel a perujításnál — következtetőleg kellett volna alperesnek az ujtással várni addig, míg „pervesztes“ nem leendő, ez esetben pedig ellene a perreddt. 325. §. szerint,

Csatazaj hangzik a következő felvonásban, melyet gyönyörű zenekari részlet előz meg. A nobilik, élükön Orsini s Colonna, másodsor is megszegik esküjüket, s a városon kívül nagy fegyveres csapatokat gyűjtenek, hogy ismét leigázzák a népet. S a nép, mely ma átkot szór arra, kiért tegnap hő imát rebegett, fenyegetődzve veszi körül a tribunt, ki hívei kíséretében a harcmezőre indul, majd ismét hozsánát kiáltva porba hull előtte, midőn győztesen visszatér.

Ámde a nép szabadsága szálla az urak szemében. Alig hiúsul meg az egyik terv, már másikat forral a kiengesztelhetetlen nemesség. Összeesküvést szőnek újból a főnemések, és csak egyszer tűnik föl még Rienzi csilága, hogy örökre az enyészet éjébe vesszen. A nép ellen a nemest az isten szolgálja is támogatja, és midőn Rienzi kíséretével a templomba szándékozik belépni, (negyedik felvonás) Rajmondo bibornok útját állja s az egyházi átokkal sújtja őt. A hős magára marad. De még sem — Irén hűn oldala mellett maradt, s a kislelkű Adrián esábszavai sem valának képesek őt eltántorítani.

A végső felvonást a gyönyörű zenekari bevezetés és Rienzi imája, a nyitányból már ismert magasztos dallam és a hatásos katasztrófa teszük igen érdekessé. A néptribun, kit a rabságából általa főlzabadított nép meg akar kövezni, a lángok martalékává lett kapitolum romjai közt leli halálát, és Irén, ez antik jellemű, büszke római hölgy, önként osztozik sorsában.

Pompás hősi alak Rienzi, s kitünően jellemzett nő Irén is; Adriano azonban se hus, se hal: nem tud a republikánus erény ama fokára emelkedni, hogy a rokoni köteléket a haza szent oltárára áldozatul hozná. Az egész librettóban pedig a forradalmárra ismerünk, kit szabadságszereteteért honából száműzték. Azóta persze hazatért és bombasztokkal teljes, emelygős dicsérő ódákat zeng szóval s dallal az új katonacászárra dicsőségére. □

a végrehajtás bizonyos és semmi orvoslattal el nem hárítható.

Azután a perrdt. 318. §-ban az mondatik: hogy a perujításnak csak egy izben van helye.

Ez, s az egész perujítási eljárás, felperesnek kétszeres előnyt nyújt, mert felperes, ha pervesztes is az alapperben, ellene a végrehajtás nem fogatosíthatattatik, és a rosszul védelmezett keresetét megijuthatja; alperes ellenben, ha rosszul védelmezettik, vagy bár miként a védelemnél megakadályoztatik, kénytelen az alapperben hozott végrehajtását eltérni és most csak új bizonyítékai érvényesítése után és csak ha jól védelmezettik, lehet reménye a viszvégrehajtást eszközölni; ha pedig rosszul védelmezettik, vagy a keresete hiányos, akkor pere örökre elveszett.

Miután az igazolási s a többi perorvoslatok mind felperes, mind alperes javára egyenlő joghatályal a per állását függőben tartják, véleményem szerint a perujítást is akként kellene módosítani, hogy az mind a két fél irányában egyenlő joghatályal birjon.

Itt lenne helyén „a visszahelyezést az előbbeni állapotban“ akép alkalmazni, hogy ezen perorvoslat az ítélet hozatalát, esetleg annak fogatosítását megakadályozza, értetődývén, miszerint eme perorvoslattal visszaélő s így vesztes visszahelyező, az első s másodbírósnál fokozatos bírsággal megbüntettessék.

Ezen perorvoslatnak bevétele a perrendtartásba annál fogva is ajánlatóbb lenne, minél bizonyosabb, hogy a perujításnak értelme nem elégíti ki a jog tényállási fogalmat, mert vesztes alperes ujtásnál nem ujtja a keresetet, hanem mindig annak ellenkezőjét kívánja, s csak a vesztes felperes ujtja az alapperbeli keresetet s így a pert is.

De még nagyobb hasznát vehetni ezen perorvoslatnak a bünyenyítő eljárásnál, hol vádlott soha sem léphet fel, mint ujtó vádló, hanem az ujtásnál is mindig vádlottként megmarad.

Itt azonban meg kell jegyezmem, hogy az austriai eljárás után indulva, véleményem szerint hibásan s egészen helytelenül alkalmaztatott a perujítás; s kérdés lehet még az írást is, vajjon alkalmazható-e a visszahelyezés az előbbeni állapotban? miután tudva levő dolog, hogy a bünyenyítő ügyekben a bíróság hivatalból jár el, és akkor szabad, vagy lehet-e megengedni hogy a megengedett perorvoslattal a bíróság hivatalos eljárása hiányosnak kimondattassék, vagy ekép a balvélelemnek hely adassék, a nélkül, hogy az igazságszolgáltatás compromittálva ne legyen. Erről azonban máskor. s jelenleg csak azt kívánnám megvitatni, vajjon a fentebbiek folytán nem lenne-e czélszerűbb és helyesb a perujítást következőkép szabályozni?

Az igazolás maradjon s utánna jöjjön:

1-ör A visszahelyezés az előbbeni állapotba és ennek helyt adni kellének:

a) a perrdt. 315. §. a) alatti esetében;

b) ha az alapperben hozott sérelmes ítéletre „alperesi ügyvéd“ hibája, vagy mulasztása nyújtott alkalmat;

c) ha „az alapperbeli alperes“ lényegileg a pertárgyra vonatkozó s alapperben nem használt bizonyítékokat hoz fel;

d) „Az alapperbeli alperes,“ ha azt véli, hogy felperesnek vagy másoknak stb. 321. §.

Az előbbeni állapotban visszahelyezés iránti kereset ha az, az ítélet hozatalának kihirdetése előtt benyújtatik, megakadályozza az ítélet hozatalát, az ítélet után pedig függőben tartja a végrehajtás folyamát. Ezen kereset az előbbi §. a) alatti esetre, az elmulasztott határnaptól, b) alatti esetre az ítélet kézbesítésétől számítandó fél év — végre c) és d) alatti esetben azon idő alatt engedtetik, míg a pertárgya a polgári törvények szerint el nem évül.

Nincs helye visszahelyezésnek az előbbeni állapotban stb. 317. §.

Ezen perben a visszahelyezési kérdés az alapperben már megvitattott, avagy eldöntött ügy érdemével együttesen intéztetik el.

Az eljárás mint a 330. §-ban.

Ezen perorvoslattal visszaélő, s így pervesztes felperes 50—100 frt az első bíróságnál, 100—300 frt a második és 500 frtig a harmadbírósnál, fokozatos bírsággal megbüntettetik.

2-szor. Perujításnak van helye:

a) ha az alapperben és a visszahelyezés iránti perben, ügyvéd hibája vagy mulasztása nyújtott alkalmat;

b) ha az alapperben, vagy a visszahelyezési perben lényegileg a pertárgyra vonatkozó és ezen perekben nem használt bizonyítékok hozatnak fel.

c) a perr. 321. §. esetében.

Perujítás előbbi §. a) és b) alatti esetben a hozott ebbeli ítélet kézbesítésétől számítandó fél év — és c) alatti esetben azon idő alatt engedtetik, míg a pertárgya a polg. törvények szerint el nem évül.

Nincs helye, mint a 317. §-ban.

Perujításnak csak egy izben van helye, de az esetre is, hogy ha az előbbeni állapotba visszahelyezés iránti per lefolyt és a perujítást, az alapperbeli, vagy a visszahelyezést az előbbeni állapotba szorgalmazó, de mindig csak vesztes felperes használhatja stb.

Igy vélném, hogy ezen jogorvoslaton segítve lenne, miután az iménti esetben nem kellene alperesnek az ítélet megejtését bevárni, s az által mind felperes, mind alperesre nézve, az ítélet fogatosításánál egyenlő igazság szolgáltatnék ki. q...

Hirrovat.

— A királyné julius 29-kén utazott el Ischlből Franciaországba, hol Sassetos tengeri fürdőben szeptember közepéig fog időzni. Királynénk kísérete majdnem kizárólag magyarakból áll; nők közül Festetics Mária grófné, Ferenczy Ida k. a.; férfiak közül: báró Nopcsa Ferencz, Rónay Jánczint és Wiederhofer udvari orvos útnak Felséges asszonyunkkal.

— Dalárdánk által mult vasárnap az „elbai szinkörben rendezett hangversenyen nagyon szép közönség vett részt. Koncert után a táncz vette kezdetét, melynek csak a hajnali órákban lett vége. Ugy halljuk a budai vízkárosultak számára szép összeget hozott ez est, s hisszük a rendezőség nem fog késni az arrólí részletesebb kimutatással.

— Báró Apór Károly kir. táblai elnök ur mult hétfőn Tusnádra s onnan a nagyhirű torjai fürdőre távozott, mint a mely fürdő a báró ur tulajdona, s hol az idén már több és csinos építkezések tétettek.

— Tegnap délelőtti 11 órakor ismét egy század közös hadseregbeli katonaság indittatott el városunkból Beszterce vidékére a rablók megfékezésére; a rendelet tegnap éjjel sürgőnyileg érkezett.

— Az Előpatakan tartandó tudós gyűlés részlete sebb programja is beküldetett szerkesztőségünkhöz, térszűke miatt azt csak kivonatilag közölhetjük alábbiakban: Augusztus 27. 28. és 29-én beiratás. Előpatakon a földött sétatéri helyiségben. Délelőtt 9—12-ig, délután 2—6-ig.

Augusztus 29-én délelőtt 10 órakor a gazdasági ipar és terménykiállítás megnyitása a Bogdán-féle üvegtérben.

Ugyanazon napon este 7 órakor ismertetés a gyűlésteremben.

Aug. 30-án d. e. 9 órakor megnyitó közgyűlés a gyűlésteremben.

Aug. 31 én reggeli 7 órakor indulás Seps-Szentgyörgyre. Ott szakülések. Délután 2 órakor indulás Málnás fürdőre, melyek megtekintése után tovább utazás Tusnádra.

Szept. 1-én Tusnádon délelőtt s délután esetleg szakülések.

Szept. 2-án reggeli 5 órakor indulás Szent-Anna tóhoz, onnan a Torjai Bűdös nevű barlanghoz; honnan d. u. lemenet Kézdi-Vásárhelyre.

Szept. 3-án Kézdi-Vásárhelyen második közgyűlés és esetleg szakülések. Délután kirándulás Kovásznára.

Szept. 4-én reggel indulás Kovásznáról — a mesterséges haltenyésztés megtekintése végett Prázmárt útba ejtven — Zajzonba s innen este Brassóba.

Szept. 5-én Brassóban reggeli 8—10-ig az ottani híres orgona s egyéb nevezetességek megtekintése, 10 órakor bezáró közgyűlés.

— Máthé István fiatal hegedűművész a közelebbi napokban fogja városunkat meglátogatni és hangversenyt rendezni. A közönség figyelmébe melegen ajánljuk.

Hálanyilatkozat.

Ő császári és királyi fensége Klotild főherceg-asszony magyar királyi honvédtábornagy József főherceg ő fenségének a magyar nemzet köszöretetét méltán kiérdemelt hitvese, határtalan szívjóságától és nemes érzetétől a vagyontalan árva gyermekek iránt indítatva, a maros-vásárhelyi székely árvaleány- és nevelőház védnökségét elfogadni és az ezen intézet felállítására könyöradományokból egybegyűlt tőkét egy ezer osztr. értékű forintokkal emberszerető czélokra mindig bőkezű nagy-

lelkiségénél fogva megnevelni kegyeskedvén; mulasztatlan és legkedvesebb kötelességünknek ismerjük alább-irtak, mint a nevezett maros-vásárhelyi székely árva-leány- és nevelőházi-intézet igazgató-választmányának tagjai Ő császári és királyi Fenségének ezen, hazánk minden fiának és leányának buzdításul és követendő például szolgáló, nemes és nagylelkű cselekvényét köztudomásra hozni és a ragaszkodás legőszintébb érzetétől áthatottan a most már miénknek nevezhető szeretve tisztelt Fenséges és nagy kegyességű védasszonyunknak ezen határtalan kegyességeért intézetünk és árváinak nevében a nyilvánosság előtt is mély tiszteletű és legalázatosabb hálánkat kifejezni.

Áldja meg a Mindenható Úristen ő Fenségét a földi élet minden boldogságaival! Ugy légyen!

Maros-Vásárhelytt, 1875-dik évi július hó 28-án tartott ülésből a maros-vásárhelyi székely árva-leány- és nevelőház igazgató-választmány nevében:

Gróf Toldalagi Viktorné, s. k. elnök.
Istvánffi Pálné, s. k. titkár.

Törvénykezés.

A maros-vásárhelyi m. kir. ítélő tábla nyilvános ülésében az 1875-dik évi augusztus 2-án és következő napjain következő ügydarabok adatnak elő

I. Osztály. I. Tanács polgári ügyekben.

Binder Mihály r. b. által.

Caldea Th. és Sz. hagy. Gama Nicolai e. szerződés feloldása, Valea község Szibjelu község e. Tomnátik havas rész, Moga M. Bogdán J. e. fekvőségek, Selig A. id. Hesch M. s t. e. végrehajtás, Szász-Sebes község Róth J. e. kövezetdíj, Herineán P. s t. Rób P. s t. e. kártérítés. Buretia Gy. Gmeider Gy. e. bér i. perők.

Déesi Farkas r. b. által.

Ferenczi Katalin Tollas Károlyné a Déesi Károly s t. hagy. e. 2205 frt, B. Bánffy Lászlóné Bálint Juliánna Dindár Izabella Szörcei Elekne s t. e. 3000 frt, Petrikán Kosztán Koptyl Tódor e. telekkönyvi ügye, Bogdán János Németh Sándor e. vételár felosztása, Almádi Sámuel jogutódai kárpótlás kiutalása, A gy.-fehérvári róm. cath. Káptalan Daczó Ferencz s társai e. 26250 frt, Maurer Krisztina Morscher Károly e. 500 frt, Rainay Ignác Ratin Számoilla e. 60 frt i. perők.

Pogány Károly r. b. által.

Valkói István Kovács János e. 185 frt s jár., Körösi Tódor Beteg János e. tartozás, Frankis Sándor Jelen Mihály e. hátrálék megfizetése, Bodó Antal Balázs István e. kötelezettség teljesítése, Bereczki M. Sebestyény Paizs Ferencz e. adósság, Csávási József Leoczig Sándor e. 130 frt ügyv. díj, Székely János Fazékas János s t. e. tartozás, Papolczi Hajdu Mátyás Hajdu Ferenczné e. adósság, Simon Mihály s t. Bereczki Klára e. adósság, Déesi Bod Éva Bod Domokos e. 80 frt s jár., Száva Antal Kovács Ida e. 197 frt s jár., Popovics Mihály Biró Joachim e. köt. telj. i. perők.

I. Osztály. II. Tanács polgári ügyekben.

Tribusz Antal r. b. által.

Jáád községe s t. Toldra község e. birt. háb., Bugye Alexáné Bárdi Károly s t. e. végrehajtás alóli kiszakítás, Beszerába Petru Russzu Andrea e. 1 frt 28 kr., Pogacschnik Mikse Hutter József e. 3 darab teke labda, Siegmund testvérek és Adleff kereskedő cég Tordai József e. 76 frt, Lőrinczi Gergely Fábrián Aniska e. 6 frt, Makkai Jánosné Pap Ferencz e. 20 frt, A kir. kincstár Dános Salamon e. 21 frt 62 kr., kir. kincstár ifj. Rusz Péter e. 40 frt 80 kr., kir. kincstár id. Csetény József e. 15 frt 12 kr., Hobrony Pál özv. Kiss Györgyné e. 15 frt 70 kr., Koltza Tódor s t. Moldován Miklós e. 18 frt 45 kr., Islik Kata s t. Jáni Márton s t. e. 27 frt és 13 frt 20 kr., Bardocz Borbára Zirkler József és neje e. 300 frt iránti perők.

Petri Ádám r. b. által.

Gligor Sándor s társai Gligor Gergely hagyatéka e. fekvők, Izsó János Kászonyi Mihályné e. 68 frt, Csató János Salamon József s t. e. 300 frt, Krasznai János Jakab György e. 68 frt 40 kr., Diószegi Márton Gombós István e. som. vh., Volf Sámuel Izrael Kappel s t. e. 96 frt 15 kr. i. perők.

Szolga Miklós r. b. által.

Keserü Bátor Halmagy István s t. ellen ígényper, Csik-Szent Miklós egyházmegye Tankó Péter s társai e. bér hátrálék, Csik-Szent-Miklós egyházmegye Tankó István e. 63 frt hátrálék, Csik-Szent-Miklós egyházmegye Szász János e. haszonbér, Csik-Szent-Miklós egyházmegye Tankó György fia Péter e. bér, Kiss János ifj. Zakariás István s társai e. 100 frt s jár. i. perők.

Istvánffy Pál r. b. által.

Csicsó Antonia Boér Károly s t. e. fekvők, Kiss György Dobós József e. kártérítés, Szabó András Szabó Flóra e. só helyezés, Algya Vaszi Bertl Hermann e. kártérítés, Pap Elek Kerczesora község e. ügyvédi illetmény, Jank János Vittmann József e. só helyezés, Panajott Sándor Balla Pál e. sóhelyezés, Farkas István Farkas Ferencz e. sóhelyezés, özv. Kiss Mózesné Huszti József ellen 40 frt s jár., Dr. Vissiak Antal Könczei Lajos e. bérlet megszüntetése és ingatlanok i. perők.

Bömeches Gyula r. b. által.

Bulter András a mártonhegyi lóirtokos társaság e. 80 frt kártérítés, Maurer György Róth József e. 1 frt 80 kr., Candit Bonea s t. Vuzta Nicolai e. 50 frt, Kiettsch Márton Hänn János e. 2 frt és 7 frt 49 kr., Rádu George Branisce Bukur e. 40 frt, Bulbe Juon Orbu Zachiu e. 7 frt, Zamer Mihály Nekula Juon e. 8 frt, Fogarasi Zsigmond Mitzán Juon s t. e. 13 frt 96 kr., Bukur Pastyá Bauer János e. 14 frt 40 kr., Aura lui Juon Kesztján Trokán Jósif e. 4 frt, Bulbukán T. Szimion Jova lui George Albu e. 27 frt 80 kr., Farczádi László Ignác Barabás Dénes e. 14 frt i. perők.

II. Osztály polgári ügyekben.

Gruz István r. b. által.

Lup Vaszilia s társai Nagy Elek e. urbéri természetű telkekért, Lup Juon Nagy Elek e. urbéri természetű telkekért, Benedek Gavrilla s társai Nagy Elek e. urbéri fekvőségeért, Baroth községe G. Baczon, Bades, Málnás, Óltsem és Zalán községek e. indított birtok rendezési ügyek.

III. Osztály büntügyekben.

Sztoyka Antal r. b. által.

Bredeanu George a Petreanu lui sulyos testisértés, Rédai Vaszilia s társai becs. sért., Kelemen Mihaila s társai tolvajság, Gazner Imre s társai nyilv. erőszak, Madaras Sigmond s t. család, Butyka József becs. sért., Szabó Mózes becs. sért., Orbán János s társai tolvajság, Varga István sulyos testisértés, Dobrota Vaszilia e. tulajdonbirt. e. kihágás, Lunkán Athánázia s társai tolvajság iránti büntügyök.

Gruz István r. b. által.

Kacsó János sulyos testítés, Nagy András emberölés, Dömzsödi János sulyos testisértés i. b. ü.

Mégay Ferencz pót bíró által.

Fruza Diomid család, Mike András sulyos testisértés, Ravoiu Mária sulyos testisértés, Simtion Petru közintézetek ellen kih., Seimen Henrich tulajdonbirt., Szász András tulajdonbirt., Lياهو George tulajdonbirt., Bisztricsány Sándor becs. birt., Brán George tulajdonbiztonság, Opreán Juon testibirt., Zimmermann József becsületbiztonság iránti büntügyök.

Bécsi tőzsdei árkelet.

(július 23-án.)

5% metallique	70.85
5% nemz. államkölesön	73.95
1860. államkötvény	112.75
Bankrészvénny	9.40
Hitelrészvénny	219.60
London	111.70
Ezüst	100.90
Arany	5.21 ¹ / ₂
Napoleon arany	8.88 ¹ / ₂
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	81.70
" " " temesi	80.—
" " " erdélyi	8.25
" " " horvát-slavon	83.50

Felelős szerkesztő:

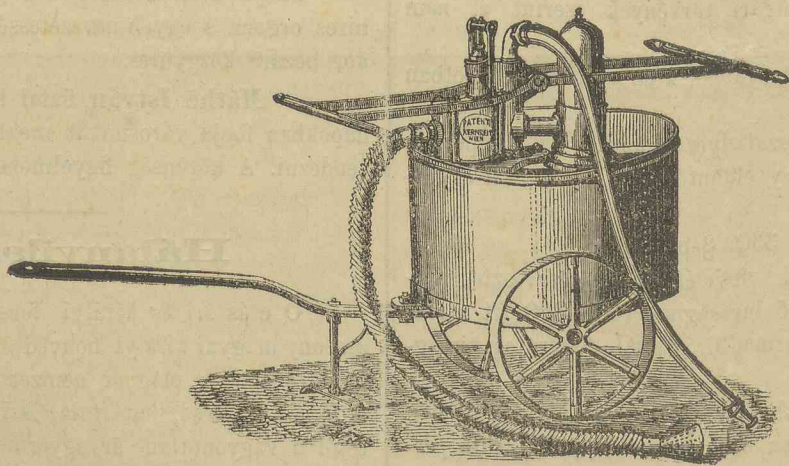
KUTI ALBERT.

HIRDETMÉNYEK.

(124.)

1—8

Fecskendők eladása.

Tüzi fecskendőket, különböző nagyságban, legjobb minőségű és egészen új szerkezetűeket, kedvező fi-

zetési feltételek mellett szálítok; eladás végett néhány ily fecskendő mindig készletben van.

Lakásom Tyukszerutcza 1501. sz. Gombási ház

Wallerstein Bernát.

(167)

(12—12)

ÁRJEGYZÉK.

Minden cikk leszállított árban kapható
TUTSEK ISTVÁN
kereskedésében M.-Vásárhelytt.

200 vég különböző fajta tiszta szőr ruha-kelme 20 krajczártól.
Angol karton 16 krtól.
„ Cretton 22 krtól.
Franciaia batiz 20 krtól.
Kiházasítási cikkek 25%-kal alább mint eddig.
1 font valódi pottendorfi kötő-gyapott most csak 1 frt 40 kr.
Csinos kiállítású férfi Chiffon ingek 1 frt 50 krtól.
Női ingek, corsettek és pergált szoknyák 1 frt 50 krtól.
Temetkezési kellekek feltűnő olcsók.
Férfi és női prágai bőrkésztyűk 75 krtól.
Fekete selyem kelmék 1 frt 50 krtól.

Férfi és női czipők, napernyők, fécerek, szalma kalapok, finum rumburgi és másféle len vásznak, chiffonok, gyapott gyoicsok, férfi ruha-kelmék stb. stb. egyszóval minden az üzletben létező cikkek az eddigi árakhoz képest tetemesen le vannak szállítva.